

Smerenia fățarnică

Par pe langa adevarata smerenie exista si o falsa smerenie. Aceasta este "smerenia" desarta, care isi arunca privirea de jur imprejur ca sa vada daca cumva a zarit-o cineva, daca se vorbește despre ea, sau este pizmuiata. Ea nu este altceva decat mandrie invesmantata in haine smerite. Numai pe dinafara are infatisarea smereniei, insa pe dinauntru clocotesc toate patimile.

Cel smerit cu adevarat este intotdeauna linistit si calm: el nu se bucura de laudele ce i se aduc, nici nu se necajeste din pricina umilintelor. Pe cand falsul smerit cauta, printr-o paruta evlavie, slava omeneasca. El a observat ca smerenia aduce laude si cinstiri celor care o au si si-a pus, astfel, masca smereniei, spre a se mari si el in felul acesta. Un astfel de om arata ca nu a inteles nimic din esenta smereniei. Lui ii place sa spuna despre sine: "Oh, eu pacatosul, oh, eu nevrednicul!" Dar in acelasi timp asteapta ca ceilalti sa se impotrivesca si sa spuna ce nu este adevarat, ca nu este pacatos. Iar daca este contrazis se simte bine. Dar daca ceilalti sunt de acord cu el si ii spun: "Deci tu insuti recunosti ca esti pacatos! Deci sunt adevarate cele ce se spun despre tine?", de indata se arata a fi nemultumit, jignit si incepe a intreba: "Dar ce se spune despre mine?"

O astfel de smerenie nu este mantuitoare, ci fatarnica si de aceea este socotita a fi o smerenie mai rea decat mandria. "Nu cel ce se huleste pe sine da dovada de smerita cugetare", spune Sfantul Ioan Scararul "ci acela care vazandu-se hulit de altul, dragostea lui fata de acesta nu se micsoreaza".

Smerenia fatarnica nu este atat de primejdioasa pentru mireni, caci adeseori ei nu iubesc nici adevarata smerenie. Cum atunci vor fi ei atrasi in falsificarea ei prin fatarnica smerire? Acest fel de smerenie este mai primejdioasa pentru oamenii duhovnicesti, mai cu seama pentru monahi, a caror cale este, mai cu seama, o cale a smereniei. Pentru ca adevarata smerenie anevoie se dobandeste, monahii se prefac adesea a fi smeriti, din dorinta de a dobandi slava grabnica si ieftina. Adeseori, chiar si crestinii evlaviosi cad prada acestei ispite - paruta

smerenie.

Pentru a ne feri de aceasta smerenie falsa si paguboasa, Sfintii Parinti ne sfatuiesc sa nu vorbim nimic de la noi: nici bine, nici rau, ci sa fim atenti la sufletul nostru si sa ne luptam launtric cu toate miscarile pacatoase ale acestuia.

De suntem dojeniti, trebuie sa tacem si sa nu ne indreptatim, caci de nu, se va ivi mandria. De suntem laudati, iarasi trebuie sa pastram tacerea si sa nu ne impotrivim, caci altfel se va ivi fatarnicia. Noi trebuie sa cautam sa dobandim smerenie launtrica, care nu se tulbura, nici din pricina mustrarilor, nici din pricina laudelor nu se clatina.

Preacuviosul Ambrozie de la Optina istoriseste despre un monah care neincetat spunea despre sine: "Oh, eu cel nevrednic!" Odata egumenul, venind la trapeza si vazandu-l, l-a intrebat: "Dar tu, de ce te afli aici, cu sfintii parinti?" Monahul, jignit, i-a raspuns: "Oare, nu sunt si eu dintre ei?!"

In opozitie cu aceasta adevarata smerenie lucreaza in chip cu totul diferit. Iata un exemplu: Un monah oarecare, avand adanca smerenie si viata sfanta, a sosit in vizita la o manastire. A intrat in biserica sa se roage, iar cand fratii s-au asezat la cina frateasca a dragostei s-a asezat si el. Unii dintre frati au inceput sa se intrebe: "Dar acesta ce cauta aici?" Si i-au spus monahului: "Ridica-te si iese afara!" El s-a ridicat si a iesit. Altii dintre frati insa, intristandu-se din pricina izgonirii fratelui, l-au chemat inapoi.

Fara a arata in vreun fel ca s-ar fi socotit jignit, s-a intors. Apoi unul dintre frati l-a intrebat: "Spune-ne, ce ai gandit si ce ai simtit cand ai fost alungat, iar mai apoi chemat inapoi?" El le raspunde: "Mi-am amintit ca sunt asemenea unui caine care iese cand este izgonit si vine cand este chemat." Aceasta este adevarata smerenie. Smerenia fatarnica are partasie cu aceasta pe cat au paiele cu aurul.

Foarte frumos a caracterizat falsa smerenie Sfantul Tihon de Zadonsk. El spune: "Exista oameni care pe dinafara se arata smeriti, insa pe dinauntru nu sunt asa. Multi renunta la diferitele trepte si titluri ale lumii acesteia, dar nu vor sa renunte la buna parere pe care o au

despre ei insisi; se leapada de cinstirile si functiile lumesti, dar vor sa culeaga cinstiri pentru sfintenia lor. Multora nu le este rusine sa se numeasca pe sine pacatosi inaintea oamenilor, sau chiar cei mai pacatosi dintre toti, insa nu vor sa auda aceste cuvinte de la altii si de aceea se numesc astfel numai cu gura. Altii isi indoiesc spatele ca o secera, dar inauntrul lor se inalta cu cugetul. Altii se pleaca pana la pamant inaintea fratilor, dar raman neclintiti in inimile lor. Un altul poarta rasa sfasiata, dar nu vrea sa-si sfasie inima.

Multi vorbesc putin si cu voce scazuta, iar altii chiar nu vorbesc deloc, dar in inimile lor ii hulesc neincetat pe semenii lor. Unii isi acopera trupul cu rasa si cu mantie, dar inima nu doare sa si-o acopere. In acelasi chip ei arata si alte semne ale smereniei. Acestia toti insa nu au smerenie in inimile lor pentru ca, desi acestea sunt semne dupa care poate fi recunoscuta smerenia, lipseste tocmai ceea ce ele semnifica (simtamantul sincer de smerenie in adancul inimii), ele nu sunt altceva decat fatarnicie. Astfel de oameni sunt asemenea unui burduf, umflat cu aer, care pare plin cu ceva, insa cand este golit de aer devine limpede ca a fost gol. Sau, dupa cuvintele lui Hristos, "acestia seamana cu niste morminte varuite, care pe dinafara se arata frumoase, inauntru insa sunt pline de oase de morti si de toata necuratia" (Matei 23, 27).

De aceea trebuie ca omul sa aiba launtric, in inima sa, smerenie, precum si toata evlavia. Pentru ca Dumnezeu judeca "dupa sfaturile inimilor" (I Cor. 4, 5) si nu dupa aparenta, nu asa cum ne aratam noi inaintea oamenilor".

Sfintii Parinti ne dau toate aceste indrumari ca sa ne pazeasca de primejdia smereniei fatarnice, care nu numai ca nu aduce omului mantuirea, ba chiar ii agoniseste mai mari pedepse. Singura mantuitoare este adevarata smerenie.

Prin toate celelalte nevointe, daca nu sunt pre-sarate cu sarea adevaratei smerenii, nu ne putem mantui. Insa, avand adevarata smerenie, chiar si fara nevointe ne putem mantui. Un mare nevoitor din vechime a prorocit ca in vremurile de pe urma nu vor mai fi asceti aspri sau mari nevoitori, ci atunci adevaratii crestini se vor mantui numai prin smerenia lor. Si unii dintre ei chiar numai prin aceasta vor ajunge la mare desavarsire.

Arhimandritul Serafim Alexiev

CEI CE IUBIȚI PE DOMNUL, URĂȚI PE CELE RELE

Cei ce iubiti pe Domnul, urati pe cele rele
"Cei ce iubiti pe Domnul, urati pe cele rele".
Psalm XCVI, 11

Cand dumnezeiescul David, invatatorul lumii, zice: "Cei ce iubiti pe Domnul, urati cele rele", aceasta inseamna: "Cei ce iubiti pe Dumnezeu, temeti-va de Domnul".

Fiindca el ii vede ca si dupa ce au inceput sa iubeasca pe Dumnezeu, rautatea incearca sa-i atraga si sa li se strecoare in suflet. De aceea, pe buna dreptate, le poruncește celor ce iubesc

pe Domnul si au ajuns la aceasta stare, sa fie inca cu luare aminte si sa urasca rautatea. Iar daca nu v-ati invatat sa o urati, trebuie sa va temeti inca. Pentru ca, daca n-ar fi aceasta de temut, n-ar fi spus proorocul David celor ce iubesc pe Hristos sa o urasca.

Caci, desi bucuria si veselia de Dumnezeu este o stare inalta si dumnezeiasca si cu adevarat plina de har, cel ce o are putand privi in ea taine mai presus de fire, sufletul nostru este schimbacios prin fire si nu e despartit de lutul pamantesc si de trupul ce creste din el, ca sa nu se teama totdeauna in lupta lui de consimtea cu el.

Ci e injugat, in chip neinteles, cu el si respira oarecum impreuna cu el vrand-nevrand si patimeste impreuna cu el si se schimba in unele privinte impreuna cu el, prin fire, incat ar putea spune cineva ca nu are stapanire asupra lui. Si trupul ii este un potrivnic neo-

bosit, cautand pretutindeni carlige de care ar putea sa-l apuce pentru a-l rasturna.

De aceea, e nevoie de lupta si de rugaciune, din pricina friicii. Daca Adam ar fi avut frica cuvenita in atata covarsire a darului proorociei si asemanarii cu Dumnezeu de care se bucura, n-ar fi fost biruit cu atata necinste, si nici Samson cel nascut din fagaduinta (Judecatori XIII, 24) si purtatorul de Dumnezeu David si multi altii, intre care si minunatul Solomon.

Deci, daca acestia atat de mari au avut nevoie de temere si de lupta si de luare aminte insotita de rugaciune, socoteste cat de mult au nevoie de acestea cei ce n-au dobandit darul si lucrarea mai presus de fire a Duhului? Caci ei nu s-au ridicat la dragostea extatica dumnezeiasca si la betia nebuna a vederii frumusetii lui Dumnezeu.

Calist Patriarhul